

015.862

Nemzeti Információs
Infrastruktúra
Fejlesztési Program

Információs Füzetek 1.12.7

SENNYÉY PONGRÁCZ

A HÁLÓZAT HASZNÁLATA A TÖRTÉNETTUDOMÁNY TERÜLETÉN

Budapest
1998

Sennyey Pongrácz

180080

A hálózat használata

Sennyey Pongrácz

A hálózat használata a történettudomány területén

közreműködött:

Kokas Károly és Király Péter

L. 12.7.

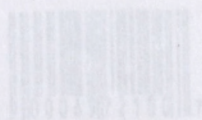
közreműködött:

Kokas Károly és Király Péter

MTAK

Budapest, 1998

MTAK

122209

122209

012882

180080

Sennyey Pongrácz

A hálózat használata a történettudomány területén

I. 12.7.

közreműködött:

Kokas Károly és Király Péter

N.I.I.E

Budapest, 1998

MTAK

M.T.U.D.A.
Könyvtár

015862

128209

NIIF Információs Füzetek I. 12.7.

© Sennyei Pongrácz (sennyei@bradley.bradley.edu)

Sorozatszerkesztők:

Drótos László (kondrot@gold.uni-miskolc.hu)

Kokas Károly (kokas@bibl.u-szeged.hu)

Lektor:

Király Péter (konkiru@gold.uni-miskolc.hu)

ISBN
Kiadásvezető
Könyvtár

ISBN 963 04 9824 3

ISSN 1219-5480

Kiadja a Nemzeti Információs Infrastruktúra Fejlesztési Program Koordinációs Iroda

NIIFKI vezetője: Nagy Miklós

A kiadásban közreműködött: Kornétás Kiadó

Ügyvezető igazgató: Pusztay Sándor

Műszaki szerkesztő: Szlávik András

Nyomta: Komáromi Nyomda és Kiadó Kft, Komárom

Felelős vezető: Kovács Jánosné ügyvezető igazgató

M. TUD. AKADEMIA KÖNYVTÁRA

Könyvleltár 4948.../19 98... sz.

Tartalom

Előjáróban / 7

Bevezetés / 9

Hálózati kalauzok történészeknek / 11

Keresőrendszerek / 13

Szakrend szerinti indexek / 13

Automatikus indexek / 13

Hírcsoportok és levelezőlisták / 15

Usenet csoportok / 15

Levelezőcsoportok / 15

Elektronikus folyóiratok / 19

Szövegek / 21

Bibliográfiai információ / 22

Levéltárak, források és muzeológia / 23

Könyvtári katalógusok / 25

A középiskolai oktatás / 27

Elöljáróban

„A történelem totális... mindazt, ami a társadalom és az egész emberiség életében ma végbemegy, holnapra vagy már ma estére mindenestül, minden részével és részletével együtt elnyeli a nagy Moloch: a történelem.” – írja Kosáry Domokos egyik alapművének bevezetőjében (Művelődés a XVIII. századi Magyarországon, Bp. 1983, 14 p.). Bizony nagy a kísértés, hogy magát az Internet-jelenséget is úgy fogjuk fel, mint a múlttá (s így lassan történelemmé) váló idő digitális dokumentációját. Ez esetben felmerül a kérdés: nem fogható-e fel az egész digitális dokumentumözőn úgy, mint egyfajta utókorra hagyott lenyomata a jelennek? Minden bizonnyal elképzelhető egy ilyen totálisan historikus szemlélet is. Füzetünkben mi természetesen nem merészkedtünk el ilyen messze. Még egy ennél jóval szűkebb értelmezésű „történelemképpel” is bajban voltunk, mert annak a „kisebbik Molochnak” is igen nagyok tűnt az étvágya.

Miről is van szó? A világhálózaton rengeteg a helyismereti-turisztikai anyag. A bemutatott helyszínek, épületek, műtárgyak és múzeumok elvileg mind-mind igényt tarthatnak a történész érdeklődésére. Aztán itt vannak a legkülönbözőbb problematikákat bemutató – igen sokszor remek történeti anyagot is feldolgozó – virtuális kiállítások vagy prezentációk, amelyek körbejárják például a lovak, a hidak vagy éppen a szakácsművészet témáját. S vannak az örökifjú témák, a mindenkori média-csemegék, mint a piramisok, Atlantisz mítosza vagy éppen a Titanic katasztrófa. Ez utóbbival – az éppen debütáló sikeres film kapcsán is persze – mintegy 30 Internet hely foglalkozik, némelyikük egészen ragyogóan, társadalmi-kulturális közegében mutatja be a kérdést (pl. a <http://titanic.eb.com> az Encyclopaedia Britannica remek *site*-ja.) Nyilvánvaló, hogy ezeket a témákat itt nem vonultathatjuk föl. Feltétlen fel kell hívnunk azonban a figyelmet a lehetőségre. Akár a tematikus katalógusokat (pl. Yahoo), akár a teljes anyagot indexelő rendszereket használjuk is, figyeljünk arra, hogy amit keresünk, nem föltétlenül a „Történelem” címszó alatt lesz!

A másik kérdés, amire – kellő óvatosságra intve – fel kell hívnunk a figyelmet, hogy az Interneten igen könnyű „megjelenni” és ezért sokszor ellenőrizetlen a publikációk minősége. Ennek előnye az, hogy hobbi-történészek ezrei hordják föl az anyagot a Hálózatra a nekik kedves témákról, amelyek legtöbbször kitűnően megfelelnek az oktatás, a szemléltetés követelményeinek, de kutatási segédanyagként nem nagyon használhatóak. Szűkkeblűség lenne viszont ezt teljes egészében elutasítanunk, hiszen az Internet lényegét tagadnánk, ha kizárólag csak valamiféle kodifikált és hivatalos információt keresnénk rajta. Másrészt, ha az adott amatőr gyűjtemény nem is túl igényes, sokszor van egy része, ami miatt mégis érdemes rá odafigyelni. Ez pedig a kitarító gyűjtő által összeállított link-gyűjtemény. Általában is igaz, hogy a visszakereshetőség nagy és megoldatlan problémájával hadakozva élünk az-zal a lehetőséggel, hogy megtoldjuk tudásunkat mások tudásával. Higgyük el – fő-

leg, ha az adott területen nem vagyunk specialisták –, hogy pl. a Bank of England banktörténeti linkgyűjteménye első körben biztosan megbízhatóbb, mint a mi első tájékozódásunk eredménye. Használjuk fel mások sok napi szörfözéssel megszerzett helyismeretét! Figyeljük meg, hogy két-három, az adott témában összeállított utaló-gyűjtemény összehasonlítása után már magabiztosabban tájékozódunk.

A továbbiakban értelmezésünk praktikusán még szűkebb tehát: a érdekes-értékes információkat tartalmazó, kifejezetten történelmi helyeket vettük hát előre. Természetesen ebben sem törekedhettünk a teljességre, ez nyomtatott kiadványnál már csak az időfaktor miatt is lehetetlen. Igyekezünk azonban valamiféle tipológiát adni és reprezentálni valamennyi fontosabb formáját a szakmailag releváns történelmi információ internetes megjelenésének. Úgy gondoljuk, kiindulópontnak ennyi elég, mert történésekre ill. történelem iránti érdeklődőkre egyaránt igaz, hogy mindezt felfedezni, használatát megtanulni csak magán az Interneten lehet.

VIRTUÁLIS MÚMIA-BONCOLÁS EGY HAMBURGI EGYETEM WEB-LAPJÁN

**Die Virtuelle Mumie:
Auswickeln einer Mumie per Mausclick**

Beitrag des **IMDM** zur Ausstellung
"Das Geheimnis der Mumien - Ewiges Leben am Nil"
Museum für Kunst und Gewerbe, Hamburg
 24. Januar - 20. April 1997

weitere Stationen der Ausstellung:
Pelizaenus-Museum, Hildesheim, Juni '97 bis Januar '98
Ägyptisches Museum, Berlin, ab Februar '98

This page is also available in [English](#)

Der Computer ist in unser Alltagsleben eingedrungen und hat auch vor der Mumienforschung nicht haltgemacht. Er hilft den Forschern nicht nur bei der zerstörungsfreien Untersuchung der Mumien, er erlaubt sogar die Herstellung einer "virtuellen Mumie", die die Besucher der Ausstellung "Das Geheimnis der Mumien - Ewiges Leben am Nil", aber auch Sie (mit eingeschränkter Funktionalität) am Bildschirm auswickeln können. Es handelt sich hierbei um eine 2300 Jahre alte Mumie einer etwa 30 jährigen Frau.

Bevezetés

Ez az összeállítás elsősorban olyanoknak készült, akik elemi szinten már megismerkedtek az Internettel, így az elektronikus levelezés ill. a világhálózaton való böngészés a WWW-n nem okoz már nekik gondot. További alapvető, bevezetés-jellegű információ található a <http://kuhttp.cc.ukans.edu/history> címen.

Mégis előzetesen vázoljuk fel a következőket:

1. Szükségünk van egy, az Internet elérésére alkalmas számítógépre, amely lehet egy nagy szerverhez közvetlenül kapcsolódó X-terminál, vagy egy PC-n futtatott X-terminált emuláló program, esetleg lehet gépünk maga is munkaállomás (RISC alapú vagy pl. a terjedőben lévő Intel processzoros PC-re alapuló Linux-os UNIX rendszer). De lehetséges és elterjedt, hogy valamilyen Windows alapú PC-vel dolgozunk vagy ritkábban valamilyen Apple géppel.

2. Bármilyen technikánk van is, nélkülözhetetlen, hogy gépünk az Internet alapjául szolgáló TCP/IP típusú kommunikációra képes legyen, vagyis tudjuk használni a **telnet** és az **ftp** parancsokat, küldhessünk bármilyen internetes címre **e-mailt**, ill. tudjunk futtatni valamilyen **World-Wide Web böngésző** szoftvert (pl. a Netscape valamelyik, legalább 3.0-ás vagy újabb verzióját).

Amióta a WWW szinte egyeduralkodó lett a hálózaton, megfigyelhető, hogy a korábbi rendszerekből az információkat ebben az új formában is közzéteszik. A másik érdekesség, hogy a WWW böngésző szoftvereket alkalmassá tették arra, hogy szinte minden, már korábban is létező Internet-típusú kapcsolatot is kezelni tudjunk velük. Mit érdemes erről dióhéjban tudnunk?

- A Netscape, az Internet Explorer, a lynx és társaik segítségével a hálózat különböző gépein elhelyezett hypertext szövegek (amelyek **HTML = HyperText Markup Language** formában készülnek) között navigálhatunk (az ilyenkor kialakult hálózati kapcsolatot a **HTTP = HyperText Transfer Protocol** kezeli).

- Mivel a Web szoftverünk kezeli a régebbi dolgokat is, ezért kialakítottak egy egységes formátumot, az **URL-t (Uniform Resource Locator)**, melynek segítségével nemcsak az eredendően WWW alá szerkesztett dolgokat (a HTML- dokumentumokat) nézhetjük meg, hanem kiadhatunk mail vagy telnet parancsot is, sőt ftp-zhetünk és gopher-szerűen láthatjuk a gopherek anyagát. A HTML-dokumentumba ezek a különböző hívások be is lehetnek ágyazva.

- A parancssor első része azt jelöli, hogy milyen kapcsolati típust építünk majd fel (http, telnet, ftp, gopher stb.), majd a „://” jel után megadjuk a vonatkozó szol-

gálató gép Internet-címét. Az ezután következő „ / „ jelek (ha vannak!) már az adott gép alkönyvtári struktúrájára utalnak, majd az utolsó „ / „ után (ha van!) jön az adott HTML (néha csak HTM-ként rövidített) formátumú dokumentum neve.

Nézzünk most az URL formájú hivatkozásra néhány általános példát (mindegyiket böngészőnkől kiadva), amelyek persze tartalmilag sem közömbösek:

a) rendes WWW, azaz HTTP kapcsolat a Magyarország-nyitólaphoz:

http://www.fsz.bme.hu/hungary/homepage_h.html

b) telnet-tel bemegyünk a szegedi Egyetemi Könyvtár BRS adatbázisait megnézni:
<telnet://libra.bibl.u-szeged.hu>

c) az NIIF központi gopherére megyünk:

<gopher://gopher.iif.hu>

d) ftp-vel az NIIF nagy program-archívumait vesszük célba:

<ftp://ftp.iif.hu>

Az Interneten való barangoláshoz számtalan nyomtatott és elektronikus segéd-eszköz áll rendelkezésre, ezek közül most csak néhány hazait említünk, amelyek nagy része olcsón beszerezhető (NIIF Koordinációs Iroda), ill. az **NIIF szerveréről** (<http://www.iif.hu>) vagy a **Magyar Elektronikus Könyvtárból** (<http://www.mek.iif.hu>) letölthető. A kiadványok anonymous ftp archívuma: ftp://ftp.jate.u-szeged.hu/pub/netlib/iif_fuzet/

- Bakonyi Géza–Drótos László–Kokas Károly: **Navigáció a hálózaton**, Bp. 1992.
- Ebben a sorozatban (NIIF Információs Füzetek) már tucatnál is több Internettel foglalkozó kiadvány jelent meg, köztük egy klasszikus fordítása is: Gaffin, Adam: **Nagy Internet kalauz mindenkinek**, Bp. 1994.

- A könyvesboltokban is számos remek könyvre találhatunk, de az áruk annyira ijesztő, hogy jobb, ha a kezdeti lépések után megszokjuk: a tanulnivaló is a Hálóza-ton van.

Az Internet használatával kapcsolatos hálózati segédletek száma olyan nagy, hogy még a különféle hazai gépeken őrzött anyagot is lehetetlen ismertetni. Sok más mellett gazdag anyagot „gyűjtöttek be” a hazai WWW klasszikusának számító BME Irányítástechnika és Informatika Tanszék (régebben: Folyamatszabályozási Tanszék) Web szerverén, a „Egyéb” menüpont alatt: http://www.fsz.bme.hu/www/other_h.html ill. a Magyar Elektronikus Könyvtár informatikai „polcain”.

Hálózati kalauzok történészeknek

Az általános kézikönyvek, segédletek és kalauzok használata mellett az igazi értéket azok a dokumentumok ígérnek, amelyeket az Internetet jól ismerő és a szakmában is jártas szakemberek állítottak össze kollégáik számára. Többnyire ezek már WWW-nézegető szoftverrel on-line is tanulmányozható (és letölthető, kinyomtatható) HTML-formátumú dokumentumok. Van közöttük olyan, amelyik használható forrásanyagot illetve szakmunkákat tartalmaz, s van olyan is, amelyik igazából csak a kedvenc hálózati helyeket rögzíti valamilyen rendben. Az anyag zöme angol nyelven van, de gyakorlatilag minden más nyelven található érdekes és használható információ.

A komolyabb műfajból jó példát kínál a **Labirintus**, amely középkori történelmi anyagot tartalmaz:

<http://www.georgetown.edu/labyrinth/labyrinth-home.html>

Érdekes összeállítás található a hálózati anyagokról a **University of Huston** történelmi tanszék WWW lapján:

<http://vi.uh.edu/>

Hatalmas gyűjteményt találhatunk a **University of Kansas** történelmi tanszéki WWW lapjain is:

<http://history.cc.ukans.edu/history/>

Kiindulópontnak a következő címeket ajánljuk:

A különféle keresőrendszereken kívül (amelyekről később még szó lesz) több helyről is megbízhatóan el lehet indulni. Ezek közt használhatóak a szakmai kalauzok is, de ilyen lehet egy-egy folyamatosan karbantartott toplista, vagy egy intézmény sok-sok utalást tartalmazó, szakmailag orientáló nyitólapja.

Ilyen például a

<http://gort.canisius.edu/~bordonar>

címen Karen E. Borodnaro-nak, a **Canisius College** (NY, USA) tájékoztató könyvtárosának érdekes linkgyűjteménye a középkori, genealógiai és a német Internet-forrásokról.

A magyar vonatkozású dolgokat az amerikai szerveren épített **HUDIR** (Hungarian Directory) regisztrálja, amely az említett nemzetközi Yahoo-hoz hasonlít szerkezetében és funkcióit tekintve is. Itt az oda bejelentett ill. számba vett történelmi témákat a következő helyen találjuk meg:

http://www.hungary.com/hudir/Soc_Sci/History

Ennél jóval teljesebb gyűjteményt találunk a **Miskolci Egyetemi Levéltár** szerverén „Magyar történelmi információforrások” cím alatt:

<http://www.lib.uni-miskolc.hu/lib/archive/kapcsolat/ukanIndex/hung.htm>

Ha szabad szöveges hazai keresőre van szükségünk, akkor a **Heuréka** a legjobb, amely az AltaVistához hasonlóan működik:

<http://heureka.net.hu>

Külföldi kiindulópontokat keresve bőségesek a lehetőségek. Az említett Yahoo ill. a (szintén tematikus) Galaxy történelmi nyitóoldala mellett íme még néhány ajánlat:

– Royal Commission on Historical Manuscripts Webpages

<http://www.hmc.gov.uk>

A Történelmi Kéziratok Királyi Bizottságának (UK) Honlapja. Közvetlen (és villámgyors) telenet kapcsolatot nyújt a National Register of Archives-szal, vagyis a Levéltárak Nemzeti Nyilvántartásával.

- Paul Halsall Bizánci lapja

<http://www.bway.net/~halsall/byzantium.html>

Bibliográfiák, cikkek, eredeti források, hatalmas annotált link-gyűjtemény, terminológiai bevezetők, kiállítások, paleográfia, történeti szoftverek (pl. öröknaptár, görög fontkészletek...), egyszerűen ez az egyik leghasznosabb középkor-történelmi lap.

Az alábbi lapokat is érdemes megismerni, kiindulásul:

<http://blair.library.rhodes.edu/histhtmls/histnet.html>

<http://kuhttp.cc.ukans.edu/history/>

<http://ebbs.english.vt.edu/medieval/medieval.ebbs.html>

<http://www.byuh.edu/coursework/hist201/>

Keresőrendszerek

Ahogy az Internet növekedett és a tájékozódás egyre jobban ellehetetlenült, úgy jelentek meg a különböző információ-visszakereső rendszerek. Leegyszerűsítve ezeket két nagyobb csoportra bonthatjuk: azokra, amelyek valamilyen automatizált eljárással (keresőrobotok, indexelés stb.), mechanikusan tárják fel a világhálózat információforrásait, és azokra, amelyek – ha sokszor félig automatizáltak is – emberi közreműködéssel alakítják ki visszakereső indexeiket. Az előbbiek előnye, hogy sokszor szinte teljeskörűen feltárják a Hálózatot (ez ma kb. 100 millió HTML-ben készült oldalt jelent csak a WWW felől nézve!), s hátrányuk is ez, ti. egészen speciális kereséseket kivéve iszonyatosan sok találatot adnak, igen nagy redundanciával. A kézi ill. saját bevalláson alapuló eligazító rendszerek ennek csak töredékét kezelik, viszont elég biztonsággal fellelhetőek a legfontosabb site-ok, amelyektől azután el tudunk indulni.

Szakrend szerinti indexek

A nem teljesen automatizált és ezért nagyobb relevanciával dolgozó tájékozódási pontok közül a **Yahoo** a legjobb, s talán a legnagyobb is. Történelmi anyagát az Arts, majd a Humanities alá sorolva találjuk meg:

<http://www.yahoo.com/Arts/Humanities/History/>

Vegyes rendszer az **Einet Galaxy**, mely automatizáltan is indexeli a hálózatot, de a releváns anyagok java témák szerint is ki van gyűjtve. A történelem a következő helyen van:

<http://galaxy.einet.net/galaxy/Social Sciences/History.html>

Automatikus indexek

Az automatikus óriás-indexeket sok helyütt bekötötték, de a nézegető szoftverünk megfelelő gombjára klikkelve is elérhetjük némelyiket. Manapság az amerikai Digital cég **AltaVista** rendszere a sztár, amely több mint 30 millió dokumentumot indexel minden szóra (ez esetben ez csaknem 10 milliárd szavas indexet jelent). Kereshetünk itt egyszerűen bármilyen szóra, kifejezésre, sőt logikai operátorokat (and, or, not, near) is használhatunk:

<http://altavista.digital.com/>

A régebbi múltra visszatekintő **Infoseek** (<http://www.infoseek.com>) mostanában ígéri, hogy az AltaVistánál is többet tud majd, de a Galaxy is erős. Több szerveren is fut a **Lycos** (<http://www.lycos.com>). Érdemes összehasonlítani a különböző keresőrendszerek eredményeit!

Magyarországon az említett **Heuréka** (<http://heureka.net.hu>) hasonló, bár fontos megjegyezni, hogy még nem indexeli a teljes magyarországi HTML-anyagot.

A YAHOO! TÖRTÉNELMI TÁRGYÚ LINK-GYŰJTEMÉNYE

The screenshot shows a Netscape browser window with the title bar "Netscape - [Yahoo! - Arts: Humanities: History]". The address bar contains "http://www.yahoo.com/Arts/Humanities/History/". The main content area is titled "Top: Arts: Humanities: History" and features a search bar with a "Search" button and an "Options" link. Below the search bar, there are radio buttons for "Search all of Yahoo" (selected) and "Search only in History". A list of links follows, organized into two columns. The first column includes links like "17th Century (13)", "18th Century (25)", "19th Century (23)", "20th Century (554) NEW!", "Ancient History (30) NEW!", "Archaeology@", "Archives (75) NEW!", "Art@", "Automotive@", "Aviation@", "Bibliographies (7)", "Books and Printing@", "Books Titles@", "Christianity@", "Classics@", "Costume@", "Courses (17)", "Disasters (10)", "Economic History (9)", "Education (15)", "European History@", "Genealogy (897) NEW!", "Historic Buildings@", and "Institutes (134) NEW!". The second column includes links like "Journals (36)", "Judaism@", "Magazines (3)", "Maps (3)", "Maritime History (142) NEW!", "Medicine@", "Medieval Studies (276)", "Military History (90)", "Movies and Films@", "Museums and Memorials (87) NEW!", "Music@", "News and Media@", "Oral History (22)", "Organizations (85) NEW!", "People (50)", "Preservation (56)", "Regional (1796) NEW!", "Renaissance (30)", "Science and Technology (77)", "Sports@", "Today in History (36)", "Tour Operators@", "U.S. History (1508) NEW!", "Women's History@", and "Usenet (20)". The status bar at the bottom shows "Document: Done".

Top: Arts: Humanities: History

Search Options

Search all of Yahoo Search only in History

- [Yahoo! Net Events: History](#) - today's chats and programs.
- [Indices \(24\)](#)

• 17th Century (13)	• Journals (36)
• 18th Century (25)	• Judaism@
• 19th Century (23)	• Magazines (3)
• 20th Century (554) NEW!	• Maps (3)
• Ancient History (30) NEW!	• Maritime History (142) NEW!
• Archaeology@	• Medicine@
• Archives (75) NEW!	• Medieval Studies (276)
• Art@	• Military History (90)
• Automotive@	• Movies and Films@
• Aviation@	• Museums and Memorials (87) NEW!
• Bibliographies (7)	• Music@
• Books and Printing@	• News and Media@
• Books Titles@	• Oral History (22)
• Christianity@	• Organizations (85) NEW!
• Classics@	• People (50)
• Costume@	• Preservation (56)
• Courses (17)	• Regional (1796) NEW!
• Disasters (10)	• Renaissance (30)
• Economic History (9)	• Science and Technology (77)
• Education (15)	• Sports@
• European History@	• Today in History (36)
• Genealogy (897) NEW!	• Tour Operators@
• Historic Buildings@	• U.S. History (1508) NEW!
• Institutes (134) NEW!	• Women's History@
	• Usenet (20)

Document: Done

Hírcsoportok és levelezőlisták

A kutató és a szakember számára a gyors elektronikus üzenetküldés előnyei nyilvánvalóak. Azonban üzenetet nem csupán egyes személyeknek küldhetünk, hanem a levelek (ill. az azokban lévő parancsok) fogadására felkészített számítógépeknek is. A számítógépeken keresztül azok, akik „feliratkoztak” egy adott témakörrel foglalkozó levél-elosztó listára, automatikusan megkapják az üzeneteket. A világban sok ezerre tehető az olyan gépek száma, amelyeken különböző típusú, az üzenetek automatikus kezelésére alkalmas program fut. Ezek az automata, vagy fél-automata rendszerek két csoportra oszlanak: Usenet-ek illetve Listserv-ek.

Usenet csoportok

Az USA-ban létrejött egy fantasztikus méretű hírrendszer, amely ugyan levelezés útján is elérhető, de valójában egy, a rendszerbe kapcsolt gépekre rendszeresen letöltött hír- és levéltömegről van szó. A letöltött levelekből akkor és azokat olvassuk, amelyeket akarjuk, illetve egyiket sem, ha úgy kívánjuk. A körülbelül tízezernyi csoportban tucatnál is több van, amelyik érdeklődésünkre számot tarthat, habár az igazság kedvéért megemlítendő, hogy a Usenet-en levő anyag nem mindig a legmagasabb szakmai színvonalú. A Usenet csoportok leginkább a világ minden tájáról vagy egyes országokról szóló hírek olvasására használhatóak. Olyan gép, amelyre az összes csoport teljes anyagát letöltik, szinte alig van, egy-egy helyen a helyi érdeklődés szerint válogatnak. Hazánkban az NIIF nagygépeire töltik le talán a legnagyobb csomagot. A híreket régebben csak külön, ún. *newsreader* programokkal lehetett olvasni, ma már egy átlagos WWW böngésző is képes erre. Persze a beállítások közt meg kell adnunk annak a legközelebbi szervernek a címét, amelyiken megvan az általunk olvasni kívánt *newsgroup*. A Usenet hírcsoportokról jó áttekintést adnak az említett kalauzok, de a következő példák alapján is megismerkedhetünk velük:

humanities.classics (görög és római kultúrára vonatkozó témák)

soc.hist (vegyes témák történelemről)

alt.hist.what-if (témák amerikai történelemről)

Levelezőcsoportok

A listserv (*list server*) program eredetileg a BITNET hálózat levélelosztó programja volt, s kitűnő tulajdonságai miatt terjedt el. Ez a funkció – amely ma is igen népszerű – azt jelenti, hogy egy hálózatba kötött nagyobb gépet alkalmassá tesznek arra, hogy a géphez címzett leveleket az elosztási címlistára (*distribution list*) automatikusan to-

vábküldje, így a speciálisan címzett leveleket – szinte egy időben – minden, a listára feliratkozott személy megkapja. A listák szakmai érdeklődés szerint alakulnak meg ill. át. Jelenleg a hálózatban mintegy 3-4 ezer szakmai lista működik. Egy gépen természetesen több lista is lehet. Az egy címlistán található, azonos érdeklődésű kutatók száma igen változó, általában egy-két száz, de jelentősebb listák esetén elérheti az több ezret is, vagyis ennyien kapják meg a beérkezett leveleket.

Ha levelet akarunk küldeni egy listára, akkor azt egyszerűen elküldjük a lista címére, mintha az egy közönséges email cím volna.

Ha azonban mi is olvasni óhajtjuk a lista híreit, leveleit, a gép tudomására kell hoznunk a címünket, ahova a leveleket kérjük. Ez a feliratkozás. Ilyenkor NEM a listára, hanem a kezelő gépnek küldünk egy parancsot levélben.

Nézzünk egy példát!

címzés: listserv@GÉP CÍME vagy majordomo@GÉP CÍME
egysoros levél: subscribe LISTA NEVE
leiratkozás ugyanitt: unsubscribe LISTA NEVE

A <http://www.liszt.com/> szerver adatbázisa számos listserv-et tartalmaz. (A hazaiak egy részét pl. a <http://listserv.iif.hu> vagy a <http://www.mek.iif.hu/MEK/hunlist.htm> címen találjuk). A LISZT esetében tárgyszó alapján is kereshetünk a hírcsoportokra. 1998 elején a „history” szóra 256 találatot adott a rendszer. Ezek közül pár példa:

– **medfemgrad** „Medieval Feminist Newsletter” Középkori Nőtörténelmi Hírlevél

A parancsokat a listserv@jhunix.hcf.jhu.edu címre kell elküldeni. A hírlevél előfizetői által elérhető szolgáltatások: A listának írott leveleket a medfemgrad@jhunix.hcf.jhu.edu címre kell küldeni. A hírlevelet a listserv@jhunix.hcf.jhu.edu címre küldött „unsubscribe medfemgrad” üzenettel lehet lemondani. További tudnivalók az ugyanide küldött „info medfemgrad” üzenettel kérhetők.

– **mediber** „Medival Iberia Mailing List” A Középkori Ibéria Levelezőlistája

A parancsokat a listproc@listproc.listproc.net címre kell küldeni A MEDIBER a középkori ibériai irodalom, nyelvek, történelem és kultúra vitafórumaként működik. A fórum történéseket, zenetörténéseket, művészettörténéseket, régészeket stb. tömörít.

– **german-history**

Ez a fóruma a germanisztikával illetve német történelemmel foglalkozó kutatóknak. Feliratkozási információt a mailbase@mailbase.ac.uk címtől lehet kapni. A parancsszó a levélben: „review german-history” és a gép automatikusan küldi az információt.

A hazaiak közt érdemes megemlíteni a **fond-l** listát, a fond-l@gold.uni-miskolc.hu címen. A tematika a történettudomány és a számítástechnika metszéspontja körül van, vagyis a fő kérdés, hogy hogyan lehet alkalmazni a számítástechnikát a történettudományban (adatbázisok, levéltári jegyzékek stb.). Feliratkozás: a majordomo@gold.uni-miskolc.hu címre küldött „subscribe fond-l” paranccsal. Egészen friss magyarországi történeti tárgyú listák még:

rov@nimrud.eet.bme.hu	Rovásírással foglalkozók listája
1848@nimrud.eet.bme.hu	A 48-as Szabadságharccal és a kapcsolódó eseményekkel foglalkozók listája
kozepkor@nimrud.eet.bme.hu	A középkori (476-tól) magyar történelemmel foglalkozók listája
oskultura@nimrud.eet.bme.hu	A magyarság őskultúrájával és őstörténelmével foglalkozók listája

(Feliratkozás a listákra: a majordomo@nimrud.eet.bme.hu címen, a szokásos „subscribe listanév” paranccsal.)

Ezekén kívül a történészeknek fontos figyelni a **H-Net** (History-Network) projektre. A H-Net nemzetközi kezdeményezés, amelynek az a célja, hogy a tudósokat összehozza a Hálózaton. Több mint 140 európai, észak-amerikai, afrikai és ázsiai tudós szerkeszti a kiadványokat. Közel 80 listserv-et tartanak fent történészeknek, a publikációkhoz pedig (egyelőre) ingyen lehet hozzáférni. Minden egyes listserv jellemzően 15-100 üzenetet küld hetente. A résztvevők tudósok, egyetemi hallgatók, könyvtárosok és levéltárosok. Mindegyik listserv-nek van egy kiadócsoportja és szerkesztő bizottsága, ami rendszerint együttműködik valamilyen tudományos csoporttal. A kiadók felügyelik az üzeneteket, recenziókat szerveznek és visszautasítják azokat az üzeneteket, amelyek nem tartoznak a témakörhöz. Ennek eredményként ezekben a csoportokban igen színvonalas vitákban lehet részt venni, recenziókat lehet olvasni stb.

A H-NET célja a kutatók informálása kutatási témákról, tanítási ötletekről, új módszerekről és forrásokról, adatbázisokról és historiográfiáról, illetve a történelmi gondolkodásról folytatott eszmecserék elősegítése. Tartalmaz többek között könyv- és múzeum-ismertetéseket, szakdolgozatokat, bibliográfiákat és újabban elektronikus forrásokat is. A H-Net homepage (<http://www.h-net.msu.edu/>) megadja az összes listserv-et, de példaképp érdemes megemlíteni a következőket:

H-Albion	angol és ír történelem	listserv@msu.edu
H-AmStdy	amerikai tanulmányok	listserv@msu.edu

H-Diplo	diplomácia és történelem	<i>listserv@msu.edu</i>
H-Law	jogtörténelem	<i>listserv@msu.edu</i>
H-German	német történelem	<i>listserv@h-net.msu.edu</i>
H-Women	női történelem	<i>listserv@h-net.msu.edu</i>
H-Urban	várostörténet	<i>listserv@uicvm.uic.edu</i>
H-War	hadtörténelem	<i>listserv@ksuvm.ksu.edu</i>
H-France	francia történelem	<i>listserv@vm.cc.purdue.edu</i>
HABSBURG	Osztrák-Magyar Monarchia	<i>listserv@vm.cc.purdue.edu</i>

A POMPEII FÓRUM WEB-LAPJA A VIRGINIAI EGYETEMEN

Netscape - [Pompeii Forum Project]

File Edit View Go Bookmarks Options Directory Window Help

Back Forward Home Edit Reload Images Open Print Find Stop

Location: <http://jefferson.village.virginia.edu/pompeii/>

Archival Photographs

Notes for Teachers and Students

On Site Instrument Use

Volcanic/Seismic Structural Response Investigation

Members

Pompeii Forum Project

The Pompeii Forum Project is an interdisciplinary collaborative research venture sponsored by the National Endowment for the Humanities, the University of Virginia, and private contributors. Project members are from the University of Virginia and elsewhere. Enter the Forum through the columns on the side or click on the above banner for a [brief description of the project.](#)

NEH Proposal

Lectures

Publications

Annual Reports

Funding

Copyright 1997 by, all rights reserved
Document URL: <http://jefferson.village.virginia.edu/pompeii/index.html>
Last Modified: Monday, 17-Nov-97 15:43:04 EST

Document: Done

Elektronikus folyóiratok

Számos folyóirat már nem csak papíron, hanem elektronikusan is megjelenik. A legújabban megjelenteket a <http://blair.library.rhodes.edu/histhtmls/histjrnl.html> címen találhatjuk. Szintén érdemes meglátogatni a **Bryn Mawr Medieval Review** című lapot, amelyen a középkori történelem szakirodalmát recenzálják ([gopher://gopher.lib.virginia.edu/11/alpha/bmmr](http://gopher.lib.virginia.edu/11/alpha/bmmr)). Folyóiratok címeinek hosszú sorát tartalmazza a **Yahoo** (<http://www.yahoo.com/Arts/Humanities/History/Journals>).

Érdeemes megjegyezni, hogy a magyar **Aetas** is elérhető a hálózaton keresztül (<http://www.lib.jgytf.u-szeged.hu/aetas/>), ami azért is fontos, mert azon folyóiratok közé tartozik, amelyek számaik teljes szövegét közzéteszik a Hálózaton is – igaz nem mind egyiket, inkább csak mutatványszerűen.

A magyar újságokról, periodikákról a **MEK** tájékoztat (gopher://gopher.mek.uif.hu/hh/porta/virtual/magyar/efolyir/).

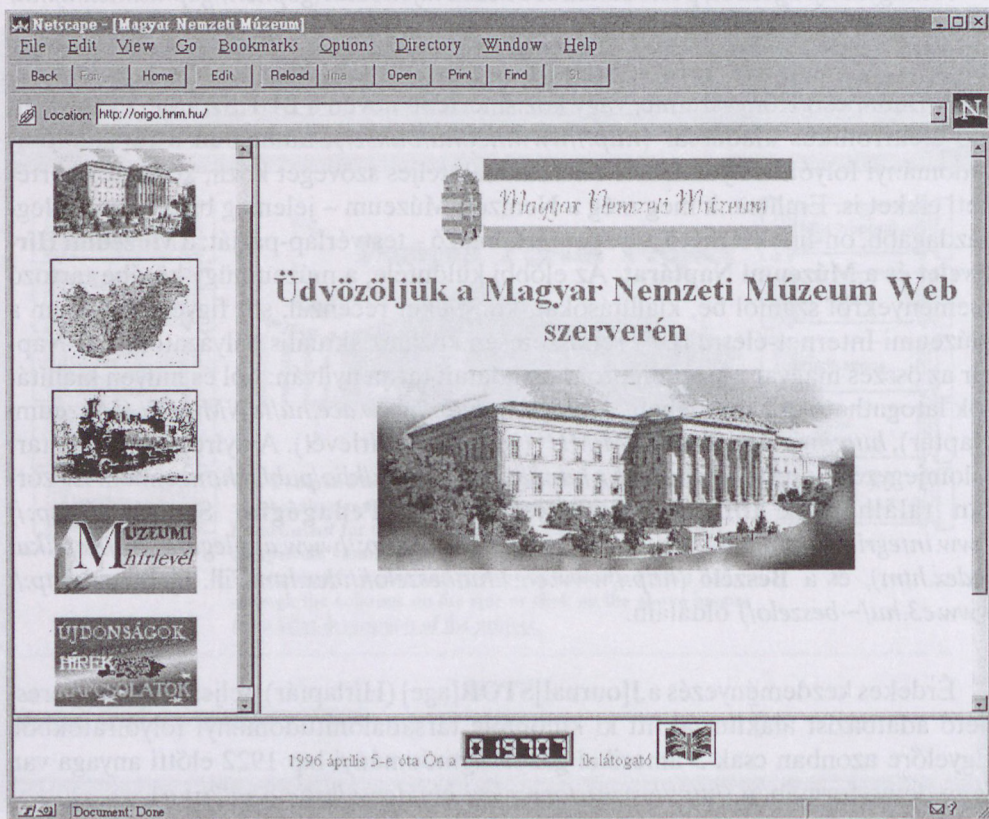
A Budapesti Könyvszemle, vagy közismertebb nevén a **BUKSZ** 1996 nyarán állt elő elektronikus kiadással (<http://www.net.hu/buksz/>), amelyben a társadalomtudományi folyóirat nyomtatott változatának teljes szövegét közli, közte sok történeti cikket is. Említsünk meg még a Nemzeti Múzeum – jelenleg bizonyosan a leggazdagabb, on-line elérhető anyagot tartalmazó – testvér-lap-párját: a **Múzeumi Hírlevelet** és a **Múzeumi Naptárat**. Az előbbi különféle, a múzeumügy körébe tartozó eseményekről számol be, kiállításokat, könyveket recenzál, sőt figyelemmel van a múzeumi Internet-életre is, és rendszeresen közli az aktuális pályázatokat. A Naptár az összes magyar múzeumi program adatait tartja nyilván: hol és milyen kiállítások látogathatók az országban. A két cím: <http://www.ace.hu/MNM/MN/> (Múzeumi Naptár), <http://www.ace.hu/MNM/MH/> (Múzeumi Hírlevél). A nyíregyházi **Klio** tartalomjegyzékeit tette elérhetővé a <http://www.bgytf.hu/klio/public.html> címen. Elszór-tan találhatunk történeti cikkeket az **Új Pedagógiai Szemle** (<http://www.integrity.datanet.hu/oki/upsz/>), a **Replika** (<http://www.applegates.hu/Replika/index.htm>), és a **Beszélő** (<http://www.enet.hu/beszelo/index.htm>, ill. újabban: <http://www.c3.hu/~beszelo/>) oldalain.

Érdekes kezdeményezés a **J[ournal]STOR[age]** (Hírlaptár): teljes szövegű, kereshető adatbázist alakítottak itt ki különféle társadalomtudományi folyóiratokból. Egyelőre azonban csak 3 amerikai gazdaságtudományi lap 1922 előtti anyaga van fenn demo formában (<http://www.jstor.org/cgi-bin/demo/listjournal?jstor>).

Utolsó példaként álljon itt a **Journal of Historical Geography** (Történeti Földrajzi Folyóirat) e-kiadása: <http://www.hbuk.co.uk/ap/journals/hg/>

Nem folyóirat ugyan, de egyre gyakrabban előfordul, hogy (a hazai Networkshop gyakorlatához hasonlóan) történettudományi konferenciák, értekezletek anyaga is felkerül a hálózatra. Nagyon sok ilyen van már, egy viszonylag friss példa bőséges anyaggal a „**Digital Resources for the Humanities**”, melynek kezdőlapja a <http://users.ox.ac.uk/~drh97/> címen érhető el.

A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM WWW OLDALAINAK KEZDŐKÉPERNYŐJE

Szövegek

Több helyen megindultak olyan nagy, általános szöveggyűjtési munkálatok, melyekben máris több fontos történelmi forrásanyag felbukkan. Kiemelkedik ezen projektek közül a **Gutenberg Project** és az **Oxford Text-Archive**. Ezekről a gyűjteményekről a Magyar Elektronikus Könyvtár „virtuális könyvtárának” utalói a legmegbízhatóbbak.

Ezenkívül érdemes a következő címekkel is megismerkedni:

- gopher://wiretap.spies.com/11/Gov/US-History amerikai történelmi okmányok
- <http://library.byu.edu/~rdh/eurodocs/> európai történelmi források
- <http://www.igl.ku.dk/MMB/welcome.html> európai és bizánci zeneművészeti források
- <http://orb.rhodes.edu/> források és kézikönyvtár középkori tanulmányokhoz

Teljes szövegű régészeti lap a **Internet Archaeology**, eddig négy szám jelent meg, 1996 tavaszától félévenként. A lap teljes terjedelmében elérhető, egyelőre ingyenesen, ám tervezik a fizetés bevezetését (így is regisztrálni kell magunkat):

<http://intarch.ac.uk>

Hazai helyek:

Igen gazdag – szinte könyvtárnyi – anyagot találni a századforduló Budapestjéről a magyar Internet történetének legelső nagyobb szabású, s a maga nemében azóta is egyedülálló vállalkozásában, az **Internet Expo** magyar pavilonjában (<http://www.idg.hu/expo/>).

Nyíri János Kristóf filozófus immár a hálózati közösségnek is tart órákat a **Virtuális Egyetemen**, melyeknek elsőrendű témája a kommunikáció történeti változásai: hogyan hatnak ezek magára a kultúrára, a filozófiára és a politikára, s mindeközben sok szó esik a kiváló történészről, Hajnal Istvánról is (<http://www.idg.hu/internetto/egyetem/>).

Bibliográfiai információ

A legtöbb összeállítás tartalmaz bibliográfiai információkat is. Példaképp íme néhány: <http://www.ptsem.org/bibchhst.htm> (egyház történeti bibliográfia), <http://weeble.lut.ac.uk/uk-only/TemplateDescription/SOSIG241.html> (angol és ír jogtörténeti bibliográfia), <http://www.france.diplomatie.fr/france/histoire/biblio.gb.html> (francia történelmi bibliográfia), <http://www-personal.umich.edu/~pfoss/green/test.htm> (római hadtörténeti bibliográfia), <telnet://oehb.uni-klu.ac.at> (osztrák történeti bibliográfia – az osztrák történettudomány teljes 1945 utáni termése). Ha speciális bibliográfiai információkat keresünk, érdemes az azzal a témával foglalkozó intézetben körülnézni, pl. gazdag történeti-számítástechnikai bibliográfia található a **Torontói Egyetem** Bölcsészettudományi Számítógépes Központjában (<http://www.chass.utoronto.ca:8080/cch/cchpubs.html>). Ezekon kívül szintén érdemes figyelni a **Slavic Review** folyóirat WWW lapjára: <http://raguar.econ.uiuc.edu/~slavrev/>.

A BIZÁNCI KULTÚRÁVAL FOGLALKOZÓ FORRÁSGYŰJTEMÉNY AZ INTERNETEN

Netscape - [Byzantium: The Byzantine Studies Page]

File Edit View Go Bookmarks Options Directory Window Help

Back Forward Home Edit Reload Images Open Print Find Stop

Netsite: <http://www.bway.net/~halsall/byzantium.html>

Main | Byzantine Studies Conference | Syllabi | Course Outlines | Gallery | Original Texts [Medieval Sourcebook] | Articles | Bibliographies | Reference Docs | Software | Links to Other Sites

 BYZANTIUM
Byzantine studies
on
the Internet

*And therefore I have sailed the seas and come
To the holy city of Byzantium*
W. B. Yeats, *Sailing to Byzantium*

This page's [byzantologistmeter](#) says you are visitor since December 16, 1995.

Last Updated: May 24, 1997
[linked pages may have been updated more recently]

97% of 3K

Levéltárak, források és muzeológia

Érdekes mutatónak számít a **BUBL** (BUlletin Board for Libraries vagyis Könyvtári Faliújság), amely több, jelen szempontból fontos, a Dewey-féle tizedes osztályzás szerint rendezett téma (történelem, régészet, levéltárak stb.) annotált kapcsolatgyűjteményéből áll: <http://bubl.ac.uk/BUBL/> telnettel: <telnet://bubl.bath.ac.uk> felhasználói név: bubl

Az **Angol Királyi Történelmi Kézirat Bizottság** (Royal Comission on Historical Manuscripts Webpages) a WWW-n összefogja az Angliában található fontosabb levéltári forrásokat (levéltárak címei, fondjegyzékek, publikációk, útmutatók, stb.): <http://www.hmc.gov.uk/>

Paul Halsall: **Középkori Internet Forrásgyűjtemény** (Internet Medieval Sourcebook). Halsall professzor középkori forrásokat gyűjt ezen a címen. Habár a források száma gyors ütemben növekszik, a zöme továbbra is angol fordításban található: <http://www.fordham.edu/halsall/sbook.html> Friss hír, hogy ez a sokat dicsért hely keresési lehetőséggel gazdagodott. A közvetlen cím: <http://www.fordham.edu/halsall/search.html>

Így pillanatok alatt megtudható például, hogy New Yorkban két magyar szentről elnevezett plébánia is található, a Szt. Imre (címe: 740 E. 13th St.), a Szt. Istváné pedig: 414 E. 82nd St.

Az egyik legnagyobb magyar történelmi adatbázis is levéltári jellegű, az **Országos Levéltár** (immár Weben is elérhető) Mohács előtti okleveleinkre vonatkozó adatbázisa. Több százezer oklevélben ill. regesztájukban kereshetünk korszerű felületen: <http://www.sztaki.hu/db/dipl/>

Újabban egyre több magyar levéltár jelenik meg a Hálózaton, íme két példa:

Budapesti Fővárosi Levéltár: <http://www.fph.hu/bphome/leveltar/INDEX.HTM>

Soproni Levéltár: <http://www.c3.hu/~soparchv/>

Múzeumok listái a **Yahoo**-n: <http://www.yahoo.com/Humanities/History/Museums/>

A montreali **Musée d'Art Contemporain** művészettörténelmi és -elméleti, muzeológiai helyek és adatbázisok címeit gyűjtötte össze: <http://media.macm.qc.ca/harmusa.htm>

Magyarország múzeumaira vonatkozó információkat a **Magyar Nemzeti Múzeum** gépén találhatunk: <http://origo.hnm.hu/muzih.html>, a levéltárakról pedig a Blazovich László és Müller Veronika szerkesztette **Magyarország levéltárjai** című kiadvány tájékoztat (<http://www.lib.uni-miskolc.hu/lib/archive/kiadv/magylevt/folap.htm>).

Ma már remekül használható virtuális múzeumaink is vannak, amelyek legjavát tükrözik hazánkban, a szegedi JATE könyvtárában:

Carol Jackson Fine Art

<http://pollux.bibl.u-szeged.hu/cjackson>

WebMuseum

<http://pollux.bibl.u-szeged.hu/wm>

Hasonló, de szakmailag még magasabb színvonalú a magyar **Web Művészeti Galéria** (<http://www.eunet.hu/gallery/>) ill. a hazai művészetet bemutató **Magyar Festészet** site: <http://www.kfki.hu/keptar/>. A négy képtár közös „bejárata”: <http://www.bibl.u-szeged.hu/art/galeria.html>

Az olasz múzeumokról a <http://www.ctn.it/en/museums.html> címen, a levéltárakról a kiváló **San Miniato Levéltár** lapján tájékozódhatunk <http://www.pi.cnr.it/S.Miniato/biblio.html>

A számítógéppel segített **Egyiptológiai Kutatások Központjának** Web lapja (<http://www.ccer.ggl.ruu.nl/ccer/>) nevéhez illően egyiptológiai adatbázisokat, kiállításokat és forrásokat tartalmaz.

A **World Wide Arts Resources** földrajzi elhelyezkedés, művészettörténeti korszakok és múzeumtípusok szerint sorolja a világ múzeumainak annotált jegyzékét (<http://www.wwar.com/museums/>). Más elvek szerint, de hasonló célt kísérel meg a **Los Angelesi Természettudományi Múzeum** (<http://www.vol.it/MIRROR4/EN/www.lam.mus.ca.us/incoming/webmuseums/>).

A **Genti Egyetem** (Belgium) gépén kapott helyet (<http://allserv.rug.ac.be/~jdploige/sources/>) a genti és a leuveni egyetem közös vállalkozása a dél-németalföldi középkori (600-1500) elbeszélő források adatbázisa. Az adatbázisban több mint tízféle mező (pl. idézet, szerző, cím, incipit, explicit, méret, kézirat, kiadás....) és hatféle nyelv (német, spanyol, francia, latin, holland, olasz) szerint lehet keresni. Ugyanitt lehet elérni a belga szakkönyvtárak egyesített katalógusait (-1975, 1976-) és a munkacsoport eddig megjelent cikkeit.

Könyvtári katalógusok

Az Internet világában még ma is imponáló helyet töltenek be az elektronikus könyvtári katalógusok. Egyik legjobb világméretű összeállításuk a kanadai Peter Scott nevéhez fűződő **Hytelnet**, ahol országok szerinti csoportosításban található meg a különféle katalógusokat, bibliográfiai szolgáltatókat. A rendszer sok helyütt pusztán bejelentkezéssel is elérhető (pl. *telnet://sol.cc.u-szeged.hu* login: *hytelnet* password: *Enter*), de a legaktuálisabb maga a kanadai szerver, amely már WWW változatban is használható: *http://library.usask.ca/hytelnet/*

A világ WWW-felületen is elérhető, könnyen kezelhető katalógusairól az **NCSU** összeállítása tájékoztat legjobban, nagy indexbe foglalva az utalókat: *http://www.lib.ncsu.edu/staff/morgan/alcuin/wwwed-catalogs.html*

Két hatalmas könyvtári rendszert külön is kiemelünk:

A **Library of Congress** potenciális értéke magától értetődő: *http://lcweb.loc.gov/*

A kaliforniai **Melvyl** rendszer kevésbé ismert, pedig az óriási *union catalog* legkevesebb 30 nagy kaliforniai könyvtár (Berkeley, Stanford, UCLA stb.) közös katalógusát teszi elérhetővé egyetlen keresőfelületen, vagyis a feltett keresőkérésre adott válasz egyszerre lesz valamennyi könyvtár állományának megfelelő adata: *telnet://melvyl.ucop.edu/*

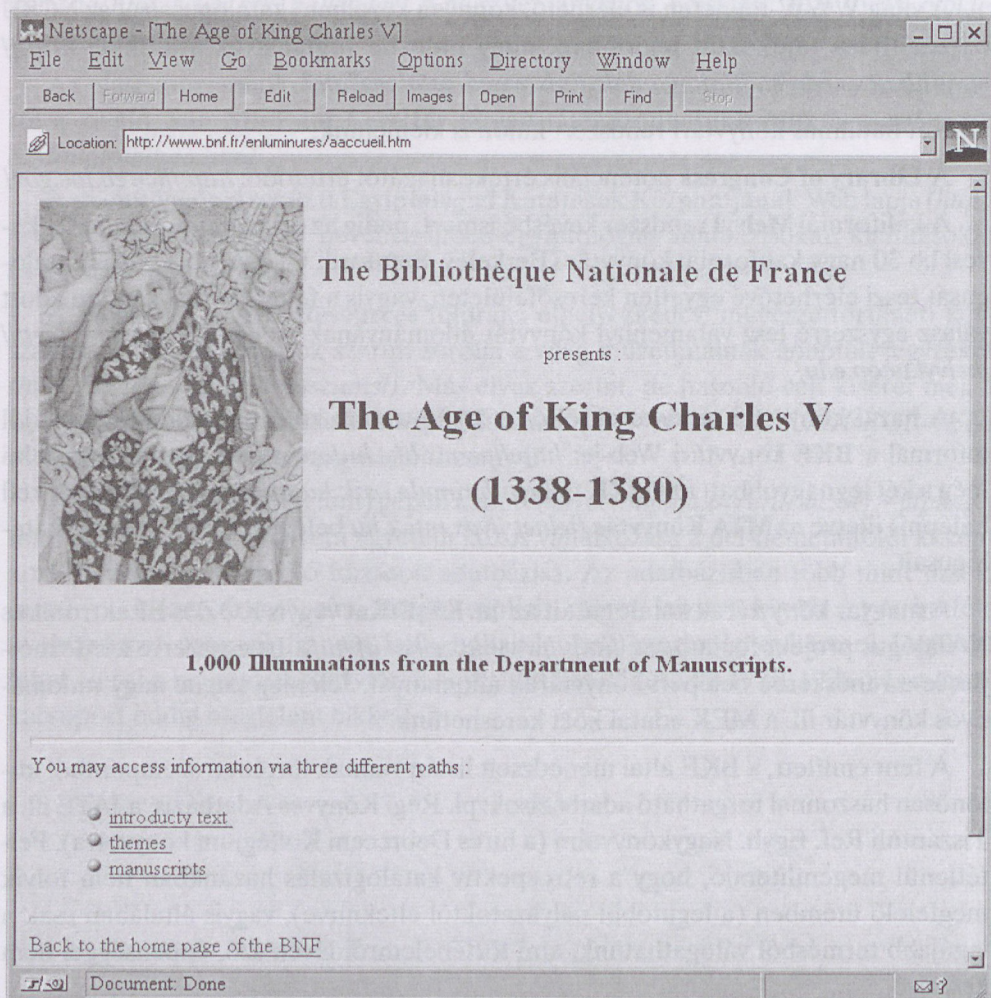
A hazai könyvtári rendszerekről és a legfontosabb külföldi katalógusokról jól informál a **BKE** könyvtári Web-je: *http://pernix.bke.hu/opac.html* Fontos felsorolni még a két legnagyobbat: az **OSZK** (*telnet://primula.oszk.hu* majd „nektar” néven kell belépni) illetve az **MTA Könyvtár** (*telnet://vax.mtak.hu* belépés „aleph” néven) katalógusait.

A magyar könyvtárak katalógusait az ún. **KözEIKat** vagyis KÖZös ELektronikus KATalógus projekt fogja össze (*http://www.kozelkat.iif.hu/*). Itt egyszerre kérdezhetjük le a rendszerbe belépett könyvtárak állományát. Jelenleg kilenc nagy tudományos könyvtár ill. a MEK adatai közt kereshetünk.

A fent említett, a BKE által menedzselte listán vannak történeti szempontból különösen haszonnal forgatható adatbázisok: pl. Régi Könyves Adatbázis, a JATE ill. a Tiszántúli Ref. Egyh. Nagykönyvtára (a híres Debreceni Kollégium könyvtára). Feltétlenül megemlítendő, hogy a retrospektív katalogizálás hazánkban nem folyik megfelelő ütemben (a legutóbbi pályázatoktól eltekintve), vagyis általában csak a legújabb termésből válogathatunk, ami történelemtől lévén szó, éppenséggel nem kedvező.

A könyvtárak egyes különgyűjteményei ill. azok számítógépes feldolgozásai is érdekesek, így pl. a JATE Egyetemi Könyvtár Ligeti Lajos nevét viselő „**Keleti kabinet**”-je: <http://www.bibl.u-szeged.hu/~clio/html/ligeti/ligeti.htm>

A FRANCIA NEMZETI KÖNYVTÁR VIRTUÁLIS KIÁLLÍTÁSA V. KÁROLY KORÁRÓL

Netscape - [The Age of King Charles V]

File Edit View Go Bookmarks Options Directory Window Help

Back Forward Home Edit Reload Images Open Print Find Stop

Location: <http://www.bnf.fr/enluminures/aaccueil.htm>

The Bibliothèque Nationale de France

presents :

The Age of King Charles V

(1338-1380)

1,000 Illuminations from the Department of Manuscripts.

You may access information via three different paths :

- [introductory text](#)
- [themes](#)
- [manuscripts](#)

[Back to the home page of the BNF](#)

Document: Done

A középiskolai oktatás

A Művelődési Minisztérium **Sulinet** programja 1998 szeptemberére az összes magyar középiskola hálózati kapcsolódását tűzte ki célul. A program az Internetet, mint az esélyegyenlőség megteremtésének egyik lehetséges eszközét látja, amennyiben a hálózaton megjelenő információk az ország minden pontján többé-kevésbé egyforma eséllyel érhetőek el. Gondoltak persze az információk Internetre kerülésére, az úgynevezett tartalomszolgáltatásra is. Hogy a középiskolákat megcélzó tartalom pontosan mi lesz, ezt majd csak a pályázatok lefutása után, a Sulinet rendes üzemelése során fogjuk megtudni. A Minisztérium bizonyos mértékig mindenestre maga is tartalomszolgáltatóvá lépett elő, hiszen a programmal kapcsolatos iratokat, pályázatokat, az aktuális tudnivalókat nyilvánossá tette a <http://www.mkm.hu/KOZOKT/PROJECT/intprog2.HTM> címen.

Ezen kívül elérhető néhány igen fontos, általában a középiskolákra vonatkozó irat, így a történelem érettségi vizsga általános követelményei (<http://www.mkm.hu/kozokt/DOKUMENT/erettsegi/erett2.htm>), „**A pedagógus szakma megújítása**” című, a továbbképzésről szóló miniszteri dokumentum (<http://www.mkm.hu/doc/1997/august/12-1-1.htm>) és ehhez kapcsolódva a pedagógus-továbbképzési programok adatbázisa (<http://www.iif.hu/db/peto/>), ahol a „történelem” kulcsszóra keresve 54 továbbképzési lehetőséget kapunk.

Megjegyzendő, hogy a Sulinet program előzményét az NIIF „**Középiskolák bekapcsolása az Internetbe**” vállalkozása jelentette (<http://www.vein.hu/niif/kbi/>), aminek keretében elkészítették az összes magyar középiskola (postai) címjegyzékét, ill. igen sok iskolát be is kapcsoltak a világhálózatba.

A magyar Internet egyelőre azonban viszonylag kevés, kifejezetten a középiskoláknak (tanároknak illetve diákoknak) szánt produktummal rukkolt ki. Ha kevés is ugyan, de azért léteznek ilyenek, néhányat soroljunk fel:

A legnépszerűbb, bár egy ideje tesztalott állapotban lévő hely a **Repeta** tévéműsor WWW kikötője. A történelem-oldalokon érettségi tételvázlatok, gyakorló kérdések találhatóak (<http://www.repeta.hu/repeta/html/tori.html>). A Pedagógiai Szolgáltató Központ **Médiatárából** a kölcsönözhető történelmi oktatófilmek listája kérhető le (<http://www.fph.hu/bphome/ker/pszkl1/mttori.htm>). Komenczi Bertalan gyöngyösi tanár „**Orbis sensualium pictus. Multimédia az iskolában**” című, az Iskolakultúra 1997/1. számában megjelent tanulmányát tette közzé (<http://www.berze.c3.hu/~gimi/orbis/orbis.htm>). Ugyanitt, a Berze Nagy János Gimnáziumban egy kétnapos konferenciát rendeztek „**Iskolai könyvtár hálózaton**” címmel (<http://www.berze.c3.hu/~gimi/konyv.htm>).

Persze az igazi, vérbeli középiskolás tartalmat maguk a középiskolák – legtöbb esetben tanárok és diákok közösen – készítik. Jelenleg (1997 vége) több mint száz

iskola-lap található a Weben. Aktuális, állandóan frissített címjegyzéküket a <http://www.kfki.hu/edu/iskola.koz.html> oldalon találhatjuk. Egy középiskolai lapról kihagyhatatlannak tűnik az iskola- vagy a névadó-történet (ugyanaz a helyzet a települési lapok esetében is, tehát ha valakit egy gyors tájékozódás végett egy adott település érdekel, általában a helynévre rákeresve találhat rövid összefoglalókat is). Az iskolatörténet egyik legszínvonalasabb példája a budapesti **Piarista Gimnáziumé** (<http://www.piar.hu/gimn/iskola/iskortort.html>), a névadó-életrajz készítés kötelező gyakorlatát pedig legjobban a békéscsabai **Széchenyi Közgazdasági és Külkereskedelmi Szakiskola** összeállította, a Széchenyiről készített életszerű forrásválogatás (<http://www.szikszi.hu/kozge/szielet/szi1.html>) oldotta meg.

Külön kell szólni a történelem, mint tantárgy webes lehetőségeiről (bár nyilvánvaló, hogy az előbb idézett kisebb történeti munkák készítése/készíttetése is történhet pedagógiai háttérszándékkal). A legnépszerűbb téma természetesen az érettségi vizsgára való felkészülés. Az ország szinte minden pontján készítettek kidolgozott vizsgatételeket (pl. az előbb említett Repetában is), egy zalaegerszegi lapon pedig egymás mellett foglal helyet a Zrínyi-s (gimnázium) és a Hevesy-s (szakközép) diákok tételjegyzéke (<http://www.spiderweb.hu/~hp/history/>). Kiemelendő a szegedi JATE Gyakorló Gimnázium tanulóinak (Farkas Zoltán tanár úr irányításával folyó) linkekkel gazdagon ellátott vállalkozása: a **Történelmi fogalomgyűjtemény** (<http://160.114.20.130/TANTARGY/TOR/FOGALOM/2KIRALY.HTM>). A veszprémi **Lovassy László Gimnáziumban** magáról a történelem oktatásáról olvashatunk (<http://jutas.lovassy.vein.hu/kozossegtori/index.htm>).

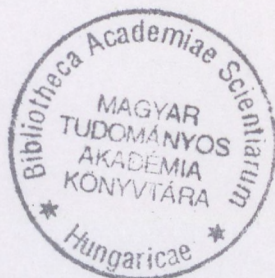
Az 1997-es tanévtől újdonság, hogy a **NAT** szellemében készült tantervek közül már sok letölthető az Internetről, köztük pár történelmi is (<http://www.oki.hu>).

A komplex történeti anyag webes feldolgozására igen jó példa a szegedi **Egyetemi Könyvtár** második világháborús anyaga, amelyik több száz oldalon, kb. félezer képpel dolgozza fel a témát: <http://www.bibl.u-szeged.hu/bibl/mil/ww2/ww2.html>

És még két, kifejezetten a történelemtanároknak szóló cím: a **Történelemtanárok Egyletének** elektronikus postafiókja a ttegy@mail.c3.hu, kezelője Miklósi László, aki a közeljövőben létre akarja hozni a történelemtanárok levelezőlistáját, illetve az Egylet lapjait. Az „össztanári” levelezőlista, a **Tanfórum** elérhetősége pedig: gopher://gopher.kfki.hu/11/kultura/taninfo (vagy Kulcsár Katalint keresve a kulcsar@sunserv.kfki.hu e-mail címen).

A továbbtanulási döntésekben segíthetnek bizonyos egyetemi-főiskolai lapok, így az egyes tanszékek lapjai, ahonnan megtudható, hogy milyen az oktatási rendszerük, milyen témakörökre esnek nagyobb hangsúlyok, kik tanítanak stb.. Az egi **EKTF** Tanulmányi Kalauzának idevonatkozó része a <http://www.ektf.hu/foiskola/kepzes/tankal/tortene.htm>, a szombathelyi **BDTF** Történelem Tanszékének lapja a <http://www.bdtf.hu/vas/bdtf/tsz20.html> címen érhető el. A debreceni **KLTE** történelem szak tanegységlistájának címe: <http://www.lib.klte.hu/klte/students/felvetel/muvtort.htm> A

debreceni felvételi követelményekről a <http://www.lib.klte.hu/klte/students/felvetel/tortenel.htm> (történelem) és a <http://www.lib.klte.hu/klte/students/felvetel/muvtort.htm> (művelődéstörténet) címen tájékozódhatunk.

A JATE EGYETEMI KÖNYVTÁRÁNAK ÖSSZEÁLLÍTÁSA A II. VILÁGHÁBORÚRÓL

File Edit View Go Bookmarks Options Directory Window Help

Back Forward Home Edit Reload Image Open Print Find Stop

Location: <http://www.bibl.u-szeged.hu/bibl/ml/ww2/ww2.html>

II. VILÁGHÁBORÚ
WORLD WAR II

- [50. évfordulós kiállítás/50th Anniversary Exhibition](#)
- [Kronológia/Time line](#)
- [Dokumentumok/Documents](#)
- [Képek/Pictures](#)
- [Térképek/Maps](#)
- [Ki kicsoda?/Who Was Who?](#)
- [Haditechnika/Military Technology](#)
- [Holocaust](#)
- [A nürnbergi per/The Nuremberg Trial](#)
- [Háborús filmek/War Movies](#)
- [Könyvespolc/Bookshelf](#)
- [Statisztikai adatok/Statistical data](#)
- [Kapcsolódó lapok/Related Links](#)

Document: Done

JEGYZET

250, —

JEGYZET

7181

A NIIF Információs Füzetek sorozatban az alábbi köteteket tervezzük.
A címek melletti csillag (*) jelzi, hogy mely füzet készült el.

I. sorozat

1. Rajta van már a hálózaton? (*)
2. Kalandozás a Gopherrel
3. Böngészés a WWW-vel
4. Keresgélés a WAIS-szel
5. Gyűjtögetés az FTP-vel
6. Kapcsolattartás e-mail útján az X.25-ön
7. Kapcsolattartás e-mail útján az interneten (*)
8. Vitatkozás az USENET newsgroupokban
9. Kutatás a hálózati könyvtári katalógusokban (*)
10. Információszerzés kereskedelmi szolgáltatók adatbázisaiból
11. Beilleszkedés a hálózat virtuális világába (*)
- 12.1. A hálózat használata a molekuláris biológia területén (*)
- 12.2. A hálózat használata a környezetvédelem területén (*)
- 12.3. A hálózat használata a számítógépes grafika területén (*)
- 12.4. A hálózat használata a csillagászat és az űrkutatás területén (*)
- 12.5. A hálózat használata a fizika területén (*)
- 12.6. A hálózat használata a nyelv- és irodalomtudomány területén (*)
- 12.7. A hálózat használata a történelemtudomány területén (*)
13. A hálózat használata a könyvtárakban (*)
14. A hálózat használata az iskolákban (*)
15. A hálózat használata elektronikus publikáláshoz
16. A hálózat használata Windowsból (*)
17. Szórakozás és játék hálózati szoftverekkel

II. sorozat

1. Hogyan csináljunk saját Gophert? (*)
2. Hogyan csináljunk saját WWW-t?
3. Hogyan csináljunk saját FTP archívumot?
4. Hogyan indítsunk saját BITNET/INTERNET levelezőcsoportot?
5. Hogyan indítsunk saját saját USENET newsgroupot?
6. Hogyan csináljunk saját OPAC-ot?
7. Hogyan integráljuk hálózati információs rendszereinket?
8. Hogyan védjük hálózatra kötött számítógépes rendszereinket? (*)
9. Hálózati kisszótár
10. Hogyan készítsünk saját honlapot a Weben? (*)